

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2012. március 20. napján tartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A különösen nagy értékre üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2011. évi június hó 7. napján kihirdetett 7.B.557/2008/19. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint:

A vádlott szabadságvesztés büntetését 3 (három) évi fogházbüntetésre, a közügyektől eltiltás tartamát is 3 (három) évre enyhíti.

A pénzbüntetés kiszabását mellőzi, s további mellékbüntetésül 3 000 000 (hárommillió) forint pénzmellékbüntetést szab ki. A pénzmellékbüntetést meg nem fizetés esetén 15 000 (tizenötezer) forintoként egy napi fogházbüntetésre kell átváltoztatni.

A szabadságvesztés részbeni felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság ítélete ellen a vádlott és a védője fellebbezést jelentettek be, amit írásban részletesen megindokoltak. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozták, mert álláspontjuk szerint az megalapozatlan, a tényállás hiányos, mivel a megyei bíróság a kifejezetten erre irányuló kérelem ellenére nem vont be a bizonyítási eljárásba független igazságügyi szakértőt a vádlotti védekezés ellenőrzésére. Ezt azért kellett volna megtennie, mert így meg lehetett volna állapítani azt, hogy a kukorica károsodása megelőzte annak értékesítését, mely csupán a kárenyhítést szolgálta. Kifejtették továbbá, hogy a vádlott elsődlegesen a kárenyhítésre fordított figyelmet, s bár az értesítési kötelezettségeit elmulasztotta, ez azonban nem elégséges a sikkasztás bűncselekményének a megállapításához. Vitatták az üzletszerűség, mint minősítő körülmény rögzítését, mert az egyes tételek eladásából származó bevételeket a Kft.1 leszámblázta, és a könyvelésében feltüntette, továbbá a vádlott magánszemélyként, életvitelszerűen nem rendezkedett be arra, hogy a kényszerű kukorica eladásokból rendszeresen a saját vagyoni hasznára bevételekhez jusson.

Másodlagosan a fő- és mellékbüntetés enyhítésére tettek indítványt. A védő kiemelte e körben azt, hogy összességében a vádlottra az elkövetéskori Btk. rendelkezései a kedvezőbbek. Kérték, hogy a másodfokú bíróság enyhítő körülményként értékelje, hogy a

kár teljes egészében megtérült, valamint a vádlott idős korát, továbbá meglévő betegségeit.

Az ítélet ellen az ügyész a büntetések súlyosítása érdekében élt a perorvoslati jogával.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában a bűncselekmény elkövetése idején hatályos anyagi jogi szabályok alkalmazására tett indítványt, amit részletesen indokolt, és a kiszabott szabadságvesztés, illetve a közügyektől eltiltás mellékbüntetés súlyosítását tartotta szükségesnek, fenntartva ezzel az ügyészi fellebbezést.

Az ítélet tábla a Be. 361. §-ának (1) bekezdése alapján az ügy felülbírálatára nyilvános ülést tűzött.

A kitűzést követően a védő a gödöllői Mezőgazdasági Gépesítési Intézet munkatársának - dr. Bellus Zoltánnak - „Szakértői anyag, a szemes termények tárolási eljárásainak elemzése” című szakvéleményét terjesztette elő. Becsatolásra kerültek még a vádlottorvosi leletei, zárójelentései, amelyek az elsőfokú határozat meghozatalát követően készültek, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2005. október 20. napján kelt értesítése kifogás elbírálásáról, az Országos Meteorológiai Szolgálat kimutatása 2005. december 1. - 2006. február 28. napja közötti időszakra vonatkozóan ... területén mért csapadék milyenségéről és mennyiségéről.

A védő e beadványai mellett részletes észrevételeket fűzött - lényegében megismételve, de az általuk felkért szakértő megállapításaival kiegészítve az írásbeli fellebbezését - a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakra. Indítványozta a bizonyítás szakértői továbbfejlesztését.

A másodfokú bíróság az új okirati bizonyítékokra figyelemmel a Be. 363. §-a (2) bekezdésének b/ pontja értelmében tárgyalásra tért át, amelyen ismertetésre kerültek a beadványok.

Az okirati bizonyítékként szolgáló szakvéleményben dr. Bellus Zoltán általános következtetésként rögzíti azt, hogy „... az érintett raktárak teljes tárolási ciklusára vonatkozó egyes dokumentumok hiánya, valamint a szóbeli információk bizonytalansága, bizonyos esetekben ellentétes értelme miatt az eseményeket nem lehetett érdemben rekonstruálni. Ennek következeképpen a betárolt tételek mozgását, valamint mennyiségi és minőségi jellemzőinek változását sem lehetett korrektül és bizonyíthatóan megállapítani. Mindezek figyelembe vételével az érintett készletek tárolhatóságáról, illetve a tárolás lehetőségéről csak feltételes módon lehet nyilatkozni.” (szakértői anyag 44. oldal 5.1 bekezdés).

Ezen megállapítások alapján az ítélet tábla a védő szakértői bizonyítás továbbfejlesztésére tett indítványát elutasította, hiszen a dokumentumok részbeni hiánya miatt pontos mennyiségi és minőségi megállapítások szakértői megalapozottsággal nem tehetők, amit a felkért szakértő által készített szakértői anyag is alátámaszt, ezért a bizonyítás csak a

büntetőeljárás elhúzódásával járna, azonban érdemi következtetések levonására alkalmas bizonyítékot nem eredményezne.

A másodfokú bíróság mindezek után a Be. 348. §-ának (1) bekezdését alkalmazva bírálta felül a kétirányú fellebbezéssel megtámadott elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt. Megállapította, hogy a megyei bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartásával széleskörű bizonyítást folytatott le. Beszerezte a büntető ügy eldöntéséhez szükséges és lehetséges bizonyítékokat, ennek során további számlákra is fényt derítve. A feltárt bizonyítékokat külön-külön elemezte, de azokat egymással is összevetette, amellyel indokolási kötelezettségének magas színvonalon tett eleget. Mindenre kiterjedően, igen részletesen - a logika szabályait is betartva - megindokolta, hogy a vádlott védekezését miért nem fogadta el. E körben különös gonddal vizsgálta a vádlott érdekkörébe tartozó, illetve az érdektelen tanúk vallomásai közötti ellentmondásokat.

Az első fokon megállapított történeti tényállás teljeskörű, amit az iratok tartalma alapján - a Be. 352. §-a (1) bekezdésének a/ pontjára figyelemmel - a következők szerint szükséges helyesbíteni:

A Bt.1 részére 2006. január 26. napjától 2006. augusztus 31. napjáig 1822,513 tonna intervenciós kukorica került értékesítésre.

A 2006. október 12-i helyszíni ellenőrzés során megállapított hiány és a megmaradt intervenciós kukorica más raktárba történő áttárolása után a Bt.1 2006. november 8. és 2006. december 22. között 869,173 tonna kukoricát vásárolt a Kft1-től, amely már nem lehetett intervenciós kukorica, ahogy - az eladási időszak alapján - nem lehetett az a Kft.2, illetve a Zrt.1 részére értékesített kukorica sem, ezért az ítélet tábla mellőzi a tényállásból az ítélet 8. oldal 3-4 bekezdéseit.

Az ítélet 6. oldal 8. bekezdésében az 1924,20 tonna gabona utóbb mérlegeléssel megállapított mennyisége 1931,24 tonna volt, így a mérlegelt hiány 2961,14 tonna az 166813 azonosítási számú raktárban. Ezzel a teljes hiány 5895,98 tonna (2934,84 + 2961,14).

Az így helyesbített tényállás mindenben megalapozott, és összhangba került az iratok tartalmával, az indokolással, ezért a Be. 352. §-ának (2) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban irányadó.

Az ítélet tábla a felülbírálat során hatályon kívül helyezést eredményező - amelyre a védelmi fellebbezések elsődlegesen irányultak - eljárási, valamint megalapozatlansági okot nem észlelt, ezért az e körben előterjesztett védelmi perorvoslatok nem vezethettek eredményre.

Az irányadó tényállásból a vádlott bűnösségére levont következtetés helyes, és törvényes a jogi minősítés is, melynek indokaival az ítélet tábla egyetért. Itt utal a másodfokú bíróság arra, hogy a hűtlen kezelés esetén idegen vagyon rábízása történik, amely az idegen vagyontárgy üzemeltetését, működtetését tartalmazza, ami folyamatos tevékenységet

jelent a tulajdonos, illetve a megbízó érdekében. A rábízás azzal a szándékkal történik, hogy az elkövető - vagyonkezelő - gazdálkodjék a vagyonnal és így őrizze azt meg. A hanyag kezelés vonatkozásában az idegen vagyon kezelése, felügyelete törvényi előírásokon alapul, ahogy erre az elsőfokú bíróság helyesen utalt.

A vádlott azzal a magatartásával, hogy az állam tulajdonát képező és raktározásra rábízott, úgynevezett intervenciós kukorica nagy részét eladta, az eredeti tulajdoni állapotot megszüntette és az adás-vétellel egy új jött létre. Eltulajdonítás esetén pedig fel sem merülhet a hűtlen kezelés, ahogy a hanyag kezelés sem. A vádlottnak a rábízott idegen dolgot kellett volna visszaadnia, mivel erre az eladás következtében esélye sem volt, így a sikkasztás törvényi tényállását megvalósította. Az esetleges kárenyhítési kötelezettségét pedig nem ilyen módon kellett volna teljesíteni a szerződés értelmében.

A nyomozati iratokban (II. kötet 841. lapszám) található revizori jelentés, továbbá a becsatolt számlák alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy nem minden kukorica eladási tranzakció és annak bevétele került rögzítésre a Kft.1 könyvelésében, így annak felhasználását sem lehetett nyomon követni. Ezen kívül a számlákkal igazolt eladások ellenértékéből - ahogy erre az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott - nem a rossz minőségű kukorica eladására lehetett következtetést levonni, ezért a rendszeres haszonszerzésre törekvés, ezáltal az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapítása helyes, figyelemmel a 2008. évi 174. BH-ban írtakra is, mely szerint a más vagyoni gyarapodása érdekében (jelen esetben a jogi személyiséggel rendelkező Kft.) történő rendszeres haszonszerzésre törekvés is megalapozza az üzletszerűséget. Mindezek alapján a védő ezzel ellentétes jogi érvelését az ítélet tábla nem osztotta.

A megyei bíróság jórészt feltárta a vádlott javára és terhére értékelhető bűnösségi körülményeket, amelyeket azonban szükséges kiegészíteni, helyesbíteni.

A vádlott az eljárás során mindvégig tagadta a bűnösségét a terhére rótt bűncselekmény elkövetésében, ezért a ténybeli beismerő vallomás a javára nem vehető figyelembe. Enyhítő hatása van ezzel szemben a vádlott idős korának (jelenleg 68. éves). A másodfokú bíróság a megyei bíróság e körben kifejtett érvelésével nem értett egyet, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság 56/2007. BKv. II/4. pontjában írtakra, miszerint az idős kor - a vele rendszerint együtt járó testi és szellemi hanyatlás, valamint tűrőképesség-csökkenés miatt - enyhítő körülmény. Nincs tehát jelentősége a korábbi büntetett előéletnek ebben a körben.

A kár megtérülése még abban az esetben is enyhítő körülmény, ha az nem az elkövető magatartására vezethető vissza, a büntetéskiszabási tényező súlyánál van szerepe annak, hogy mennyiben közreműködött ebben a vádlott. A jelen esetben a vádlott megtette azokat a lépéseket, amelyek eredményeként a kár már nem áll fenn.

A másodfokú bíróság további enyhítő hatást tulajdonított az MVH ellenőrzése hiányának, ami nagymértékben lehetővé tette a bűncselekmény elkövetését és a bekövetkezett kár nagyságát.

Az első fokú bíróság a Btk. 2. §-ára utalással úgy foglalt állást, hogy az elbíráláskori anyagi jogi jogszabályok a vádlottra kedvezőbbek, ezért a büntetést ennek megfelelően szabta ki.

Ezzel szemben a fellebbviteli főügyészség az átiratában azt fejtette ki - amellyel a védelem is azonosult -, hogy a bűncselekmény elkövetésekor hatályban lévő büntető törvény alkalmazása az indokolt.

Az ítélet tábla a fellebbviteli főügyészség igen részletesen és helytállóan levezetett jogi érvelését osztotta, mely szerint a büntetés kiszabásánál irányadó középértékre, valamint a pénzbüntetés és pénzmellékbüntetés maximális összegének igen lényeges eltérésére tekintettel, összhatásában a bűncselekmény elkövetésekor hatályos Btk. a kedvezőbb a vádlottra, ezért a másodfokú bíróság ezt alkalmazta.

Az ítélet tábla a súlyosító és enyhítő körülmények nyomatékát értékelve, különösen a kár teljes megtérülésére és a jelentős időmúlásra figyelemmel lehetőséget látott - a büntetett előélet ellenére - a Btk. 87. §-a (2) bekezdésének b/ pontjának alkalmazására, és a vádlott szabadságvesztés büntetését a rendelkező részben írtak szerint 3 évre enyhítette. A Btk. 53. és 55. §-ai alapján a közügyektől eltiltás mellékbüntetés mértékét a szabadságvesztés tartamához igazította, és azt szintén enyhítette.

A vádlott számos orvosi dokumentummal igazolt megromlott egészségi állapotára, továbbá életkorára tekintettel a másodfokú bíróság a Btk. 45. §-ának (2) bekezdése értelmében a törvényben előírtnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot - fogházat - állapított meg.

A szabadságvesztés részbeni felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket az ítélet tábla mellőzte, mert a részben felfüggesztett szabadságvesztés jogintézményének alkalmazására a bűncselekmény elkövetésekor hatályos Btk. nem adott lehetőséget.

Az elkövetéskor hatályos Btk. több (fő)büntetés egymás mellett való kiszabását sem tette lehetővé, ezért a másodfokú bíróság a pénzbüntetés kiszabását is mellőzte.

Az elkövetéskor hatályos Btk. 64. §-ának (1) és (2) bekezdéseinek alkalmazásával azonban a rendelkező részben írt összegű pénzmellékbüntetést szabott ki, mert az kötelező a megfelelő jövedelemmel, vagyonnal rendelkező vádlott esetében, ha a bűncselekményt haszonszerzés céljából követi el. A pénzmellékbüntetés meg nem fizetés esetére történő átváltoztatásáról a Btk. 65. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján rendelkezett.

A vádlottal szemben így kiszabott fő- és mellékbüntetések állnak arányban az elkövetett vagyon elleni bűncselekmény tárgyi súlyával, a bűnösségi körülményekkel, valamint a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyesség fokával. Ebből értelemszerűen következik, hogy az ítélet tábla a vádhatóság súlyosítást célzó fellebbezését nem tartotta megalapozottnak.

Az eddig kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság a megyei bíróság ítéletét a Be. 372. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, míg egyéb helyes és törvényes rendelkezéseit helyben hagyta.

Debrecen, 2012. évi március hó 20.

Dr. Ficsór Gabriella sk. a tanács elnöke, Dr. Diószegi Attila sk. a tanács tagja, előadó,
Dr. Szabó József sk. a tanács tagja.

Záradék:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 7.B.557/2008/19. számú ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatással jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2012. évi március hó 20. napján

. Ficsór Gabriella sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

Kiadó.